

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen
Rotel 1303

DOM
2008-10-02
Stockholm

Mål nr
M 3491-07

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, miljödomstolen, dom 2007-04-12 i mål nr M 3063-06, se bilaga A

KLAGANDE

Vägverket Region Skåne
Ombud: verksjuristen R.A.

MOTPARTER

1. M.A.
2. C.A.
3. O.B.
4. T.C.
5. I.F.
6. L.F.
7. T.F.
8. P.G.
9. G.G.
10. G.H.
11. U.J.
12. M.J.
13. Å.J.
14. K.J.
15. B.K.
16. L.K.
17. W.L.
18. Å.L.
19. B.L.
20. T.N.
21. K.N.
22. M.N.
23. L.O.
24. E.R.
25. J.R.
26. B.S.
27. A-M.S.
28. C.S.
29. A-C.S.
30. B.S.
31. R.S.
32. S.W.
33. A.W.

Ombud för 2-33: M.A.

34. Miljönämnden i Åstorps kommun, 265 80 Åstorp

SAKEN
Buller från vägtrafik

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Miljööverdomstolen upphäver miljödomstolens dom och fastställer länsstyrelsens beslut den 24 oktober 2006, dnr 505-17334-06.

YRKANDEN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Vägverket Region Skåne (nedan Vägverket) har yrkat att Miljööverdomstolen upphäver miljödomstolens dom och fastställer miljönämndens i Åstorps kommun och Länsstyrelsens i Skåne Län beslut.

Margaretha Aarenstrup och de hon företräder har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Vägverket har utöver vad som tidigare framförts vid miljödomstolen anfört följande. Vägverkets bullerberäkningar är korrekta. Beräkningarna använder sig av bullermätningar från 2002 vars värden har räknats upp efter nya högre mätvärden från Glumslöv vid E6/E20. Nya trafikmätningar vid Hyllinge 2006 visar att prognosen från 2005 om 22 478 fordon varav 3 511 lastbilar i själva verket vid mätningar 2006 var 23 410 fordon varav 3 760 lastbilar. I bullernivå är skillnaden försumbar eller 0,2 dB(A). Eftersom den ekvivalenta nivån utomhus (vid fasad) inte överstiger 55-60 dB (A) för någon av fastigheterna - och då inga övriga omständigheter medför annan bedömning - saknas skäl för Vägverket att företa utredning om det är tekniskt möjligt att vidtaga bullerreducerande åtgärder och om kostnaderna för dessa.

M.A. och de hon företräder har bl.a. anfört följande.

Boende vid Häger- och Ripgatan har från tid till annan mätt buller med instrument, som dels visar momentanvärden, men som också kan visa medelvärden över viss tid. De uppmätta värdena är betydligt högre än vad Vägverket beräknar. Vägverkets beräkningar är baserade på ett antal felaktigheter. Felaktigheterna består av att

- trafikmätningen vid Hyllinge är gammal, ca 4-5 år, dvs. hänsyn till den kraftiga ökningen av lastbilstrafiken har inte tagits
- vid beräkningen användes mätvärden från Glumslöv vid E6/E20 medan Hyllinge ligger vid E4
- dygnsmedelvärdet beräknades över 24 timmar medan det huvudsakliga trafikarbetet äger rum mellan kl. 06-22, dvs. under 16 timmar
- beräkningens utsträckning är begränsad, endast till område i vägens omedelbara närhet och då ljudet rullar över vallen till platser längre ifrån vägen, utan skyddande hus, kan ljudet vara väl så högt som i vallens närhet. Det behövs därför ytterligare utredning avseende beräkningarna av bullernivåerna och olägenheterna. Det värde om 65 dB(A), som är ett av de värden som finns i infrastrukturpropositionen, har i sig inget rättsligt värde.

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som bedriver en verksamhet eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Miljööverdomstolen har i målen M 3434-06 (MÖD 2007:16) och M 2780-06 prövat frågor om åtgärder mot buller från vägtrafik och meddelat domar den 26 april 2007. I domskälen har Miljööverdomstolen hänvisat till de direktiv från EG samt de

propositioner som finns om målsättningen vad avser buller från trafik och konstaterat att det generellt sett finns behov av att åtgärda trafikbuller i samhället samt att utgångspunkten därvid är att åtgärderna ska syfta till att bullernivåerna begränsas till vad som motsvarar en god miljö. Vid prövningen enligt miljöbalken har god miljö i praxis ansetts motsvara de bullerriktvärden för ny- och ombyggnader som framgår av infrastrukturpropositionen (Infrastrukturinriktning för framtida transporter, prop. 1996/97:53) nämligen bland annat 55 dB(A) som ekvivalent värde utomhus (vid fasad). När det gäller befintliga miljöer som exponeras för vägtrafikbuller anges att i en första etapp bör ett åtgärdsprogram genomföras som syftar till att klara vissa angivna nivåer på buller i vart fall inomhus för fastigheter med en ekvivalentnivå utomhus om 65 dB(A) eller mer. I Miljööverdomstolens praxis har det med denna utgångspunkt normalt inte ansetts rimligt att i befintliga miljöer kräva åtgärder om bullernivån utomhus inte överstiger 65 dB(A) ekvivalentnivå. Anledningen till detta är åtgärdsbehovets omfattning i landet och behovet av planering och prioritering för att genomföra åtgärderna.

Frågan i detta mål är om de faktiska förhållandena är sådana att det kan finnas anledning att nu vidta åtgärder för att klara infrastrukturpropositionens riktvärden och om det är erforderligt att genomföra ytterligare utredningar för att klarlägga förhållandena.

Det är i aktuellt fall fråga om en befintlig bebyggelse och väg. Den trafikmängd som legat till grund för beräkningarna kan godtas. Beräkningarna har utförts enligt Naturvårdsverkets förslag till utveckling av definitionerna för riktvärden för buller som anger att bullernivån bör baseras på trafikårsmedeldygn. Enligt Naturvårdsverket bör fasadreflex inkluderas i bullervärdet. Även med hänsyn till att beräkningarna i detta fall avser frifältsvärden och till den felmarginal som anges, ligger bullernivåerna vid de fastigheter som är aktuella i målet inte i något fall över 65 dB(A).

Enligt Miljööverdomstolens mening finns det inte några särskilda omständigheter som i detta fall skulle motivera avsteg från den prioritering som anges i infrastrukturpropositionen och som följer av Miljööverdomstolens praxis.

Vid denna bedömning finns det inte behov av ytterligare utredning om åtgärder avseende trafikbullret vid klagandenas bostäder. Miljödomstolens dom ska därför upphävas och länsstyrelsens beslut fastställas.

Miljööverdomstolens dom får enligt 23 kap. 8 § miljöbalken inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Rose Thorsén, referent, miljörådet Anna-Lena Rosengården, hovrättsrådet Peder Munck samt hovrättsassessorn Anita Seveborg. Enhälligt.

KLAGANDE

1. Margaretha Aarenstrup, Hägergatan 23, 260 61 HYLLINGE
2. Cecilia Andersson, Hägergatan 7, 260 61 HYLLINGE
3. Ove Brouer, Rippgatan 17, 260 61 HYLLINGE
4. Torbjörn Carlsson, Hägergatan 31, 260 61 HYLLINGE
5. Ingrid Falkfors, Rippgatan 37, 260 61 HYLLINGE
6. Lars Falkfors, samma adress som 5.
7. Torgny Forsberg, Hägergatan 12, 260 61 HYLLINGE
8. Peter Gabriel, Rippgatan 21, 260 61 HYLLINGE
9. Gun Gynther, Hägergatan 1, 260 61 HYLLINGE
10. Göran Hansen, Rippgatan 24, 260 61 HYLLINGE
11. Ulf Jacobsson, Hägergatan 8, 260 61 HYLLINGE
12. Magnus Jarnbjer, Hägergatan 15, 260 61 HYLLINGE
13. Åke Johansson, Box 82, 260 61 HYLLINGE
14. Kjell Johnsson, Rippgatan 11, 260 61 HYLLINGE
15. Bo Karlsson, Hägergatan 29, 260 61 HYLLINGE
16. Lennart Krull, Hägergatan 16, 260 61 HYLLINGE
17. Werner Leyh, Rippgatan 19, 260 61 HYLLINGE
18. Åsa Lindborg, Hägergatan 10, 260 61 HYLLINGE
19. Birgitta Lindell, Box 49, 260 61 HYLLINGE
20. Thala Nielsen, Rippgatan 45, 260 61 HYLLINGE
21. Kjell Nilsson, Rippgatan 16, 260 61 HYLLINGE
22. Marie Nordström, Rippgatan 29, 260 61 HYLLINGE
23. Leif Olofsson, Rippgatan 35, 260 61 HYLLINGE
24. Eva Rask, Hägergatan 21, 260 61 HYLLINGE
25. Jovanović Raško, Rippgatan 49, 260 61 HYLLINGE
26. Bengt Sebring, Rippgatan 12, 260 61 HYLLINGE
27. Ann-Marie Segerberg, Rippgatan 51, 260 61 HYLLINGE
28. Christine Strand, Rippgatan 43, 260 61 HYLLINGE
29. Ann-Charlotte Ståhl, Rippgatan 23, 260 61 HYLLINGE
30. Berith Svensson, Rippgatan 3, 260 61 HYLLINGE
31. Roger Svensson, Rippgatan 47, 260 61 HYLLINGE
32. Stellan Wallenburg, Hägergatan 5, 260 61 HYLLINGE
33. Andreas Westerfors, Hägergatan 25, 260 61 HYLLINGE

Ombud för 2-33: Margaretha Aarenstrup, adress som ovan

MOTPARTER

1. Miljönämnden i Åstorps kommun, 265 80 ÅSTORP
2. Vägverket, Region Skåne, Box 543, 291 25 KRISTIANSTAD

Dok.Id 52357

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 VÄXJÖ	Kungsgatan 8	0470-868 00 E-post: miljodomstolen.vaxjo@dom.se	0470-868 40	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

VÄXJÖ TINGSRÄTT	DOM	M 3063-06
Miljödomstolen	2007-04-12	

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 24 oktober 2006, dnr 505-17334-06, bilaga 1

SAKEN

Trafikbuller

DOMSLUT

Miljödomstolen upphäver underinstansernas beslut och återförvisar målet till Miljönämnden i Åstorps kommun för vidare handläggning.

BAKGRUND

Miljönämnden i Åstorps kommun beslutade den 13 mars 2006, Mn § 10, att det saknades underlag för att kräva ytterligare bulleravskärmning mot väg E4 för fastigheterna på Hägergatan, Rippgatan och Topasvägen i Hyllinge.

Ett antal fastighetsägare överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen, som avslog överklagandet. Fastighetsägarna har fullföljt sin talan i miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Margaretha Aarenstrup m.fl., fastighetsägare på Hägergatan och Rippgatan i Hyllinge, yrkar att Åstorps kommun skall analysera och utvärdera de bullerstörningar som boende på Hägergatan och Rippgatan utsätts för och sedan förelägga Vägverket att vidta bullerdämpande åtgärder. De anför i huvudsak följande.

Miljökontoret har inte prövat bullerstörningarna mot miljöbalkens krav. Även om länsstyrelsen pekar på viktiga delar av miljöbalken så har den inte ställt krav på miljökontoret att pröva ärendet enligt miljöbalken.

Motorvägen E4, såsom den ser ut idag, tillkom under 1980-talet. Innan dess var det en 13 meter bred väg och innan dess var det riksettan som gick genom Hyllinge samhälle. Vid motorvägens tillkomst gjordes förmodligen ingen miljögranskning med hänsyn till buller, såsom miljöbalken kräver. Det kan liknas vid att en större industri skulle etableras utan att utredning görs om dess utsläpp. Dessutom var troligen antalet fordon betyd-

VÄXJÖ TINGSRÄTT	DOM	M 3063-06
Miljödomstolen	2007-04-12	

ligt färre då än idag. Efter att Sverige och Finland kom med i EU och nu senast även de baltiska länderna, Polen och Tjeckien, har trafikmängden ökat betydligt. Vid bedömning av påverkan brukar man titta på effekterna i närområdet samt använda aktuell statistik. I Vägverkets bullerberäkningar används trafiksiffror från 2002 från motorvägen E6 söder om Helsingborg.

Vägverket anför i huvudsak följande. Enligt infrastrukturpropositionen (prop. 1996/97:53) skall ett åtgärdsprogram för vägtrafiken i en första etapp omfatta befintliga bostadsmiljöer med buller överstigande 65 dB(A) frifältsvärde utomhus vid fasad. Etappmålet skall uppnås till 2007. Bullerkartläggningen visar att ingen av fastigheterna på Hälgergatan, Rippgatan eller Topasvägen har en ekvivalent ljudnivå över 60 dB(A). Med hänvisning till de bullernivåer som redovisats i skrivelse SA80-A 2002:4324 daterad den 21 februari 2006 med bilagor, avser Vägverket inte att vidta några buller-skyddsåtgärder.

Miljönämnden i Åstorps kommun har förelagts att svara på överklagandet, men har inte hörts av.

DOMSKÄL

I målet tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet. Därutöver bör följande tilläggas.

Kraven på hänsyn enligt 2 kap. 3 § miljöbalken gäller enligt 7 § samma kapitel i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning skall särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Av förarbetena till sistnämnda bestämmelse (prop. 1997/98:45, del 2, s. 24 f.) framgår vidare att det ankommer på verksamhetsutövaren att visa att kostnaden för en åtgärd inte är miljömässigt motiverad eller att den är orimligt betungande.

I den s.k. infrastrukturpropositionen (prop. 1996/97:53, s. 42 ff.) har regeringen gjort följande bedömning beträffande buller invid trafikinfrastrukturer. Vid nybyggnation av

VÄXJÖ TINGSRÄTT	DOM	M 3063-06
Miljödomstolen	2007-04-12	

bostadsbebyggelse eller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur bör följande riktvärden normalt inte överskridas:

- 30 dB(A) ekvivalentnivå inomhus
- 45 dB(A) maximalnivå inomhus nattetid
- 55 dB(A) ekvivalentnivå utomhus (vid fasad)
- 70 dB(A) maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad.

Vid tillämpning av riktvärdena vid åtgärder i trafikinfrastrukturen bör hänsyn tas till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. I de fall utomhusnivån inte kan reduceras till nivåer enligt ovan bör inriktningen vara att inomhusvärdena inte överskrids. Ett åtgärdsprogram mot störningar i befintlig bebyggelse av trafikbuller, syftande till att på sikt uppnå riktvärdena inomhus enligt ovan, bör genomföras för statlig trafikinfrastruktur. I en första etapp bör åtgärdsprogrammen avse minst de fastigheter som exponeras för vägtrafikbuller utomhus om 65 dB(A) ekvivalentnivå och däröver.

Miljödomstolen gör följande bedömning.

Det finns inga bindande regler om vilka bullernivåer som bör godtas från vägtrafik på statliga och kommunala vägar. I stället skall principen om individualprövning tillämpas. Riksdagsbeslut som inte har resulterat i lagstiftning kan här endast tjäna som vägledning.

Utgångspunkten vid bedömningen av om och vilka bullerbegränsningsåtgärder som bör vidtas är att åtgärderna skall syfta till att begränsa bullernivåerna så att dessa inte är högre än vad som motsvarar en god miljö. Detta får anses motsvaras av de bullervärden för ny- och ombyggnader som framgår av den s.k. infrastrukturpropositionen. Vid avgörandet om det kan anses rimligt att vidta åtgärder för att uppnå angivna värden måste det alltid göras en bedömning av de faktiska förhållandena i varje enskilt fall. Den aktuella bullersituationen måste då ställas mot vilken bullerreducering som är tekniskt möjlig och ekonomiskt rimligt att åstadkomma (se Miljööverdomstolens dom den 18 oktober 2005 i mål M 3017-04)

Väg E4 i Hyllinge har, såvitt framkommit av utredningen i målet, inte varit föremål för någon ny- eller ombyggnad som bör beaktas vid den nu aktuella bedömningen. De rikt-

VÄXJÖ TINGSRÄTT	DOM	M 3063-06
Miljödomstolen	2007-04-12	

värden som enligt infrastrukturpropositionen inte bör överskridas vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastrukturer kan likväl tjäna till ledning vid bedömningen av om det finns skäl för att förelägga Vägverket om att vidta åtgärder för att sänka bullernivåerna på närliggande fastigheter till i propositionen angivna värden.

Av Vägverkets bullerutredning från 2006 framgår att bullernivån utomhus på många av fastigheterna utmed Rippgatan och Häbergatan understiger 55 dB(A) mätt som dygnsekvivalent frifältsvärde. På ett tjugotal fastigheter längs dessa gator uppgår emellertid bullernivån i västerläge utomhus till mellan 55 och 60 dB(A) mätt som dygnsekvivalent värde. Bullernivån på dessa sistnämnda fastigheter överskrider således vad som motsvarar en god miljö. Det får därför anses vara miljömässigt motiverat att kräva att Vägverket vidtar bullerreducerande åtgärder så att bullernivån på samtliga fastighet understiger 55 dB(A) utomhus mätt som dygnsekvivalent värde. Vägverket har inte gjort någon utredning beträffande om det är tekniskt möjligt att vidta sådana åtgärder eller om kostnaderna för dessa skulle vara orimliga. Det åligger tillsynsmyndigheten att hämta in sådan utredning samt att utifrån denna pröva om det finns förutsättningar för att förelägga Vägverket om att vidta bullerreducerande åtgärder i enlighet med det som anförts ovan. Målet skall därför återförvisas till miljönämnden för fortsatt handläggning.

Miljödomstolen vill i detta sammanhang påpeka att klagandena i samband med handläggningen hos länsstyrelsen har anført att den bullerskärm som finns inritad på bullerutbredningskartorna i Vägverkets bullerutredning, och därmed har tagits hänsyn till vid beräkningen av bullernivåerna vid de aktuella fastigheterna, har monterats ner. Detta bör utredas närmare vid den fortsatta handläggningen och eventuella justeringar göras av bullerberäkningen. I övrigt har det inte kommit fram något som bör utgöra skäl för att ifrågasätta bullerutredningen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2
Överklagande senast den 3 maj 2007.

Anders Bengtsson

Bertil Norén

VÄXJÖ TINGSRÄTT	DOM	M 3063-06
Miljödomstolen	2007-04-12	

I avgörandet har deltagit rådmannen Anders Bengtsson, ordförande, och miljörådet Bertil Norén. Målet har handlagts av beredningsjuristen Charlotte Engell.